

100 OTÁZOK A ODPOVEDÍ

ODPAD A SEPAROVANIE

 100 otázok o odpadoch, recyklácii a kompostovaní

1. Separovanie odpadu

1. Čo znamená separovať odpad?

Odpoveď: Rozdeľovať odpad podľa druhu, aby sa dal správne spracovať alebo recyklovať

2. Prečo je dôležité odpad správne triediť?

Odpoveď: Aby sa čo najviac odpadu dalo recyklovať a aby menej odpadu skončilo na skládke alebo v spaľovni.

3. Akú farbu má na Slovensku zvyčajne nádoba na papier?

Odpoveď: Modrú.

4. Akú farbu má zvyčajne nádoba na sklo?

Odpoveď: Zelenú.

5. Akú farbu má zvyčajne nádoba na plasty?

Odpoveď: Žltú.

6. Patrí papierová krabica od pizze vždy do papiera?

Odpoveď: Nie. Čistá časť môže patriť do papiera, ale silno znečistená alebo mastná časť tam nepatrí.

7. Patrí plastová fľaša od nápoja do plastov?

Odpoveď: Áno, ak ide o obal určený na triedený zber plastov.

8. Musíme plastovú fľašu pred vyhodením dokonale umyť?

Odpoveď: Nie vždy. Mala by byť primerane vyprázdnená; presné pravidlá závisia od miestneho systému zberu.

9. Patrí sklenená fľaša do kontajnera na sklo?

Odpoveď: Áno, ak ide o obalové sklo a miestne pravidlá to umožňujú.

10. Patrí rozbité zrkadlo do kontajnera na sklo?

Odpoveď: Nie. Zrkadlá majú iné zloženie ako obalové sklo a do bežného kontajnera na sklo nepatria.

11. Patrí keramický hrnček do kontajnera na sklo?

Odpoveď: Nie. Keramika nepatrí medzi obalové sklo.

12. Čo je komunálny odpad?

Odpoveď: Odpad, ktorý vzniká najmä v domácnostiach a nie je vhodný na triedený zber alebo špeciálne odovzdanie.

13. Čo je bioodpad?

Odpoveď: Biologicky rozložiteľný odpad, napríklad šupky zo zeleniny, ovocie, tráva alebo lístie.

14. Patrí plastová hračka automaticky do žltého kontajnera?

Odpoveď: Nie. Záleží na systéme triedeného zberu v obci a na tom, či ide o plastový obal alebo výrobok.

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

15. Čo urobíme s odpadom, pri ktorom si nie sme istí, kam patrí?

Odpoveď: Overíme si pravidlá triedenia v našej obci alebo meste.

16. Prečo by sme nemali hádzať odpad na zem?

Odpoveď: Znečisťuje prírodu, môže ublížiť zvieratám a dostáva sa do pôdy a vody.

17. Čo znamená pojem „triedený odpad“?

Odpoveď: Odpad rozdelený podľa jednotlivých materiálov alebo druhov tak, aby sa mohol ďalej spracovať.

18. Je lepšie vyhodiť odpad do nesprávneho farebného kontajnera alebo do zmesového odpadu?

Odpoveď: Ak si nie sme istí pravidlami, treba ich najprv overiť. Nesprávne triedenie môže znehodnotiť vytriedený odpad.

19. Čo je zmesový komunálny odpad?

Odpoveď: Odpad, ktorý po vytriedení ostatných zložiek zostáva a patrí do nádoby na zmesový odpad.

20. Je triedenie odpadu jediným spôsobom, ako môžeme pomôcť životnému prostrediu?

Odpoveď: Nie. Ešte dôležitejšie je odpad vôbec nevytvárať alebo jeho množstvo znižovať.

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

2. Recyklácia

21. Čo znamená recyklácia?

Odpoveď: Spracovanie odpadu tak, aby sa z neho mohli vyrobiť nové materiály alebo výrobky.

22. Čo sa môže vyrobiť z recyklovaného papiera?

Odpoveď: Napríklad nový papier, kartón, zošity alebo papierové obaly.

23. Dá sa sklo recyklovať opakovane?

Odpoveď: Áno, sklo sa dá recyklovať opakovane bez výraznej straty kvality.

24. Dá sa recyklovať plast?

Odpoveď: Áno, ale nie každý plast a nie každý plastový výrobok sa recykluje rovnako ľahko.

25. Dá sa recyklovať kov?

Odpoveď: Áno. Mnohé kovy sa dajú recyklovať a znovu použiť pri výrobe.

26. Prečo je recyklácia užitočná?

Odpoveď: Šetrí suroviny a energiu a môže znižovať množstvo odpadu, ktorý by skončil na skládke alebo v spaľovni.

27. Čo je recyklovaný papier?

Odpoveď: Papier vyrobený z recyklovaných papierových vlákien.

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

28. Môže sa z použitých plechoviek vyrobiť nový kovový výrobok?

Odpoveď: Áno.

29. Čo sa môže vyrobiť z recyklovaných plastov?

Odpoveď: Napríklad nové plastové výrobky, obaly, textilné vlákna či niektoré stavebné materiály.

30. Prečo je dôležité, aby bol odpad určený na recykláciu správne vytriedený?

Odpoveď: Nesprávne alebo silno znečistené materiály môžu sťažiť alebo znemožniť ich spracovanie.

31. Čo sa stane s papierom, ktorý sa recykluje?

Odpoveď: Rozvlákni sa, vyčistí a spracuje na nový papierový materiál.

32. Je recyklácia lepšia ako opakované používanie predmetu?

Odpoveď: Vo všeobecnosti je lepšie predmet používať opakovane, ak je to možné, pretože tým predídeme vzniku odpadu.

33. Čo je recyklovaný materiál?

Odpoveď: Materiál získaný spracovaním už použitého odpadu.

34. Môže sa recyklovať starý papier zo zošita?

Odpoveď: Áno, ak spĺňa pravidlá pre triedený zber papiera.

35. Prečo nemáme všetok odpad jednoducho recyklovať?

Odpoveď: Nie každý materiál je recyklovateľný alebo sa dá recyklovať ekonomicky a technicky vhodným spôsobom.

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

28. Môže sa z použitých plechoviek vyrobiť nový kovový výrobok?

Odpoveď: Áno.

29. Čo sa môže vyrobiť z recyklovaných plastov?

Odpoveď: Napríklad nové plastové výrobky, obaly, textilné vlákna či niektoré stavebné materiály.

30. Prečo je dôležité, aby bol odpad určený na recykláciu správne vytriedený?

Odpoveď: Nesprávne alebo silno znečistené materiály môžu sťažiť alebo znemožniť ich spracovanie.

31. Čo sa stane s papierom, ktorý sa recykluje?

Odpoveď: Rozvlákni sa, vyčistí a spracuje na nový papierový materiál.

32. Je recyklácia lepšia ako opakované používanie predmetu?

Odpoveď: Vo všeobecnosti je lepšie predmet používať opakovane, ak je to možné, pretože tým predídeme vzniku odpadu.

33. Čo je recyklovaný materiál?

Odpoveď: Materiál získaný spracovaním už použitého odpadu.

34. Môže sa recyklovať starý papier zo zošita?

Odpoveď: Áno, ak spĺňa pravidlá pre triedený zber papiera.

35. Prečo nemáme všetok odpad jednoducho recyklovať?

Odpoveď: Nie každý materiál je recyklovateľný alebo sa dá recyklovať ekonomicky a technicky vhodným spôsobom.

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

3. Minimalizácia odpadu

36. Čo znamená minimalizovať odpad?

Odpoveď: Snažiť sa vytvárať čo najmenej odpadu.

37. Čo je lepšie: kúpiť si nápoj v jednorazovej fľaši každý deň alebo používať vlastnú opakovane použiteľnú fľašu?

Odpoveď: Používať vlastnú opakovane použiteľnú fľašu.

38. Prečo je dobré používať látkovú tašku?

Odpoveď: Dá sa používať opakovane a môžeme tak znížiť spotrebu jednorazových tašiek.

39. Čo znamená „opätovné použitie“?

Odpoveď: Použiť predmet znova namiesto toho, aby sme ho po jednom použití vyhodili.

40. Je lepšie opraviť pokazenú vec alebo ju hneď vyhodiť?

Odpoveď: Ak sa dá bezpečne opraviť a ďalej používať, oprava je často lepšia.

41. Čo môžeme urobiť so starým oblečením, ktoré už nenosíme?

Odpoveď: Môžeme ho darovať, vymeniť, ďalej použiť, opraviť alebo odovzdať podľa možností na textilný zber.

42. Je nákup vecí, ktoré nepotrebujeme, dobrý spôsob ochrany životného prostredia?

Odpoveď: Nie. Zbytočný nákup vytvára ďalšiu spotrebu surovín a môže viesť k vzniku odpadu.

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

43. Čo znamená nakupovať bez zbytočných obalov?

Odpoveď: Vyberať výrobky, ktoré majú čo najmenej obalov alebo obaly, ktoré sa dajú opakovane použiť či recyklovať

44. Prečo je dobré používať zošit alebo papier z oboch strán?

Odpoveď: Šetríme tým papier a znižujeme množstvo odpadu.

45. Čo môžeme urobiť so starými papiermi, ktoré už nepotrebuje?

Odpoveď: Ak sú vhodné na triedený zber, môžeme ich vytriediť do papiera.

46. Je lepšie používať jednorazové alebo opakovane použiteľné predmety?

Odpoveď: Ak je to hygienicky a prakticky vhodné, opakovane použiteľné predmety zvyčajne vytvárajú menej odpadu.

47. Ako môžeme znížiť množstvo odpadu v škole?

Odpoveď: Používaním opakovane použiteľných fliaš, šetrením papiera, správnym triedením a obmedzením jednorazových obalov.

48. Čo je „bezobalové nakupovanie“?

Odpoveď: Nakupovanie výrobkov s minimálnym alebo žiadnym jednorazovým obalom, často do vlastných nádob.

49. Čo môžeme urobiť s hračkou, ktorú už nechceme, ale je stále funkčná?

Odpoveď: Darovať ju, predáť, vymeniť alebo ju posunúť niekomu, kto ju využije.

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

50. Prečo je lepšie požičať si vec, ktorú použijeme iba raz, ako ju kupovať?

Odpoveď: Môžeme ušetriť peniaze aj suroviny a nevytvoríme ďalší zbytočný odpad.

51. Čo je výmena oblečenia alebo hračiek medzi ľuďmi?

Odpoveď: Spôsob opätovného využitia vecí, pri ktorom ich dostane niekto, kto ich potrebuje.

52. Čo znamená „spotrebovať menej“?

Odpoveď: Kupovať a používať len toľko vecí, koľko skutočne potrebujeme.

53. Je voda z vodovodu vždy vhodnejšia ako kupovanie veľkého množstva jednorazových plastových fliaš?

Odpoveď: Ak je pitná a miestne podmienky to umožňujú, používanie vody z vodovodu v opakovane použiteľnej fľaši môže výrazne znížiť množstvo obalového odpadu.

54. Čo je „opraviť namiesto vyhodiť“?

Odpoveď: Pokúsiť sa poškodený predmet opraviť a predĺžiť jeho životnosť

55. Ktorý krok je ešte lepší než recyklovanie odpadu?

Odpoveď: Predchádzať vzniku odpadu.

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

4. Potraviny a odpad

56. Čo je potravinový odpad?

Odpoveď: Jedlo alebo jeho časť, ktoré sa vyhodí namiesto toho, aby sa zjedli alebo využili iným vhodným spôsobom.

57. Ako môžeme doma znížiť množstvo vyhodeneného jedla?

Odpoveď: Plánovaním nákupov, správnym skladovaním a využitím zvyškov jedla.

58. Je dobré nakupovať viac potravín, ako dokážeme spotrebovať?

Odpoveď: Nie, pretože časť potravín sa môže pokaziť a skončiť ako odpad.

59. Čo znamená dátum „minimálna trvanlivosť do“?

Odpoveď: Označuje obdobie, počas ktorého si potravina pri správnom skladovaní zachováva svoje typické vlastnosti; po tomto dátume nemusí byť automaticky nebezpečná.

60. Znamená dátum „spotrebujte do“ to isté ako „minimálna trvanlivosť do“?

Odpoveď: Nie. „Spotrebujte do“ sa používa pri potravinách, pri ktorých môže po tomto dátume vzniknúť zdravotné riziko.

61. Čo môžeme urobiť s jedlom, ktoré nám zostalo z obeda?

Odpoveď: Ak je bezpečné, môžeme ho správne uskladniť a zjesť neskôr.

62. Prečo je plytvanie jedlom problém?

Odpoveď: Spolu s vyhodnoteným jedlom zbytočne prichádzame o vodu, energiu, pôdu, prácu a ďalšie zdroje použité na jeho výrobu.

63. Patria šupky zo zeleniny medzi biologicky rozložiteľný odpad?

Odpoveď: Áno, vo väčšine prípadov.

64. Môžu sa niektoré zvyšky potravín kompostovať?

Odpoveď: Áno.

65. Je lepšie kúpiť presné množstvo jedla, ktoré potrebujeme, alebo veľa jedla len preto, že je v akcii?

Odpoveď: Lepšie je kupovať množstvo, ktoré dokážeme spotrebovať

5. Kompostovanie

66. Čo je kompostovanie?

Odpoveď: Prirodzený proces rozkladu biologického odpadu, pri ktorom vzniká kompost.

67. Čo je kompost?

Odpoveď: Organický materiál vzniknutý rozkladom vhodného biologického odpadu, ktorý možno využiť na zlepšenie pôdy.

68. Čo môžeme dať do kompostu?

Odpoveď: Napríklad šupky z ovocia a zeleniny, trávu, lístie, malé množstvo záhradného odpadu a ďalšie vhodné biologicky rozložiteľné materiály.

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

69. Môžeme dať do kompostu plastovú fľašu?

Odpoveď: Nie.

70. Môžeme dať do kompostu sklenenú fľašu?

Odpoveď: Nie.

71. Potrebujú mikroorganizmy pri kompostovaní kyslík?

Odpoveď: Áno, pri bežnom aeróbnom kompostovaní je kyslík dôležitý.

72. Prečo sa kompost niekedy premiešava?

Odpoveď: Aby sa doň dostal vzduch a materiál sa rovnomernejšie rozkladal.

73. Potrebuje kompost vlhkosť?

Odpoveď: Áno, ale nemal by byť premočený.

74. Čo sa stane, ak je kompost príliš suchý?

Odpoveď: Rozklad sa môže spomaliť

75. Čo sa môže stať, ak je kompost príliš mokrý a bez vzduchu?

Odpoveď: Rozklad nemusí prebiehať správne a môže začať zapáchať

76. Aké živočíchy môžeme nájsť v komposte?

Odpoveď: Napríklad dážďovky, chvostoskoky a rôzne drobné organizmy.

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

77. Sú dážďovky v komposte užitočné?

Odpoveď: Áno. Pomáhajú rozkladať organický materiál a premiešavať ho.

78. Môžeme kompost používať v záhrade?

Odpoveď: Áno. Kompost môže zlepšovať kvalitu pôdy a dodávať jej organickú hmotu.

79. Ako dlho trvá, kým vznikne hotový kompost?

Odpoveď: Záleží od materiálu a podmienok; môže to trvať niekoľko mesiacov až približne rok alebo aj dlhšie.

80. Prečo kompostovanie pomáha znižovať množstvo odpadu?

Odpoveď: Biologický odpad nemusí skončiť v zmesovom odpade, ale môže sa premeniť na užitočný kompost.

6. Odpad a životné prostredie

81. Ako môže odpad škodiť zvieratám?

Odpoveď: Zvieratá sa do odpadu môžu zamotať, poraniť sa alebo ho omylom zjesť.

82. Prečo je plastový odpad v prírode problém?

Odpoveď: Rozkladá sa veľmi pomaly a môže znečisťovať pôdu a vodu a ohrozovať živočíchy.

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

83. Čo sa môže stať, keď plast skončí v rieke?

Odpoveď: Môže sa dostať ďalej do jazier alebo mora a ohrozovať vodné živočíchy.

84. Môže odpad znečistiť pôdu?

Odpoveď: Áno.

85. Môže odpad znečistiť vodu?

Odpoveď: Áno.

86. Prečo je dôležité udržiavať lesy a parky bez odpadu?

Odpoveď: Chránime tým prírodu, zvieratá, pôdu, vodu a zároveň vytvárame príjemné a bezpečné prostredie pre ľudí.

87. Čo je skládka odpadu?

Odpoveď: Miesto určené na uloženie odpadu, ktorý sa tam kontrolovaným spôsobom zneškodňuje.

88. Je dobré, ak väčšina odpadu končí na skládke?

Odpoveď: Nie. Lepšie je predchádzať vzniku odpadu a vhodný odpad opätovne používať, recyklovať alebo kompostovať.

89. Prečo potrebujeme pri výrobe nových výrobkov suroviny?

Odpoveď: Suroviny sú potrebné na výrobu materiálov a výrobkov, napríklad papiera, skla, kovov alebo plastov.

90. Ako môže recyklácia šetriť prírodné zdroje?

Odpoveď: Časť materiálu na výrobu nových výrobkov môžeme získať zo starých výrobkov a odpadu namiesto získavania všetkých surovín nanovo.

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

7. Premýšľaj a rozhodni

91. Máš v ruke prázdnu plastovú fľašu. Čo by si mal urobiť?

Odpoveď: Vhodne ju vytriediť podľa pravidiel triedeného zberu v našej obci alebo meste.

92. Na zemi v parku vidíš papierový obal. Čo urobíš?

Odpoveď: Ak je bezpečné ho zdvihnúť, vyhodím ho do správnej nádoby podľa pravidiel triedenia.

93. Kamarát chce vyhodiť funkčnú hračku, ktorú už nechce. Čo mu poradiš?

Odpoveď: Môže ju darovať, vymeniť alebo posunúť niekomu, kto ju využije.

94. Máš na výber medzi dvoma podobnými výrobkami. Jeden má veľa zbytočných obalov a druhý má jednoduchý obal. Ktorý je z hľadiska odpadu vhodnejší?

Odpoveď: Výrobok s menším množstvom zbytočných obalov.

95. Čo je lepšie: kúpiť si novú fľašu každý deň alebo používať kvalitnú fľašu opakovane?

Odpoveď: Ak je vhodná na opakované používanie a správne sa udržiava, lepšie je používať ju opakovane.

96. Máš staré tričko, ktoré je trochu poškodené. Musíš ho hneď vyhodiť?

Odpoveď: Nie. Môžeme ho opraviť alebo využiť napríklad ako handru.

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

97. Prečo nestačí iba správne triediť odpad?

Odpoveď: Pretože ešte lepšie je predchádzať vzniku odpadu a veci používať čo najdlhšie.

98. Ktoré tri slová môžeme použiť ako jednoduché pravidlo pre odpad: „Menej, znovu použiť, ...“?

Odpoveď: Recyklovať

99. Kto môže pomáhať s ochranou životného prostredia – iba dospelí alebo aj deti?

Odpoveď: Aj deti. Každý môže svojím správaním prispieť k znižovaniu množstva odpadu.

100. Aký je najlepší odpad?

Odpoveď: Ten, ktorý vôbec nevznikne. Preto je najdôležitejšie predchádzať vzniku odpadu, potom veci opakovane používať, opravovať a až následne vhodne recyklovať či kompostovať

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

100 OTÁZEK A ODPOVĚDÍ ODPAD A TŘÍDENÍ ODPADU

1. Třídění odpadu

1. Co znamená třídit odpad?

Odpověď: Rozdělovat odpad podle druhu, aby se dal správně zpracovat nebo recyklovat.

2. Proč je důležité odpad správně třídit?

Odpověď: Aby se co nejvíce odpadu dalo recyklovat a aby méně odpadu skončilo na skládce nebo ve spalovně.

3. Jakou barvu má v České republice obvykle nádoba na papír?

Odpověď: Modrou.

4. Jakou barvu má obvykle nádoba na sklo?

Odpověď: Zelenou. U některých druhů skla se používá také bílý kontejner.

5. Jakou barvu má obvykle nádoba na plasty?

Odpověď: Žlutou.

6. Patří papírová krabice od pizzy vždy do papíru?

Odpověď: Ne. Čistá část může patřit do papíru, ale silně znečištěná nebo mastná část tam nepatří.

Funded by
the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.